DOPORUČENÍ KOMISE

ze dne 18. června 2019

k návrhu integrovaného vnitrostátního plánu Bulharska v oblasti energetiky a klimatu pokrývajícího období 2021–2030

(2019/C 297/02)

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1999 ze dne 11. prosince 2018 o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 663/2009 a (ES) č. 715/2009, směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU a 2013/30/EU, směrnice Rady 2009/119/ES a (EU) 2015/652 a zrušuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 525/2013 ([1]), a zejména na čl. 9 odst. 2 uvedeného nařízení,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) V souladu s čl. 3 odst. 1 a přílohou I nařízení (EU) 2018/1999 má každý členský stát povinnost předložit Komisi návrh integrovaného vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu pokrývajícího období od roku 2021 do roku 2030. První návrhy integrovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu měly být předloženy do 31. prosince 2018.

(2) Bulharsko předložilo svůj návrh integrovaného vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu dne 15. ledna 2019. Předložení tohoto návrhu je základem a prvním krokem iterativního procesu mezi Komisí a členskými státy za účelem finalizace integrovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu a jejich následné implementace.

(3) Podle nařízení (EU) 2018/1999 má Komise povinnost návrhy integrovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu posoudit. Komise bulharský návrh vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu komplexně posoudila, přičemž vzala v úvahu příslušné prvky nařízení (EU) 2018/1999. Toto posouzení ([2]) je zveřejněno spolu s tímto doporučením. Níže uvedená doporučení z uvedeného posouzení vycházejí. Doporučení Komise se mohou zejména zaměřit na: i) úroveň ambicí cílů, úkolů a příspěvků za účelem společného dosažení cílů energetické unie, a zejména cílů Unie pro rok 2030 v oblasti energie z obnovitelných zdrojů a energetické účinnosti, jakož i úroveň propojitelnosti elektroenergetických soustav, které hodlá členský stát dosáhnout v roce 2030, ii) politiky a opatření týkající se cílů na úrovni členského státu a Unie a další politiky a opatření, které mohou mít přeshraniční přesah, iii) veškeré další politiky a opatření, jež mohou být vyžadovány v integrovaných vnitrostátních plánech v oblasti energetiky a klimatu, iv) interakce mezi stávajícími a plánovanými politikami a opatřeními zahrnutými do integrovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu v rámci jednoho rozměru i různých rozměrů energetické unie a jejich konzistentnost.

(4) Při vypracování svých doporučení Komise zohlednila, že na jedné straně musí sečíst určité kvantifikované plánované příspěvky všech členských států, aby bylo možné posoudit ambice na úrovni Unie, a na straně druhé musí být dotčenému členskému státu poskytnut dostatek času na to, aby doporučení Komise řádně zohlednil předtím, než finalizuje svůj vnitrostátní plán.

(5) Doporučení Komise týkající se ambicí členských států ve věci obnovitelných zdrojů energie vycházejí ze vzorce uvedeného v příloze II nařízení (EU) 2018/1999, který je založen na objektivních kritériích.

(6) Pokud jde o energetickou účinnost, vycházejí doporučení Komise z posouzení ambicí členského státu popsaných v návrhu integrovaného vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu ve srovnání s kolektivní úrovní úsilí nutného k dosažení cílů Unie, přičemž jsou zohledněny poskytnuté informace o specifických vnitrostátních okolnostech, je-li to na místě. Konečné vnitrostátní příspěvky v oblasti energetické účinnosti by měly odrážet nákladově efektivní potenciál k úsporám energie a měla by je podporovat spolehlivá dlouhodobá strategie renovací budov a opatření přijatá k dosažení povinných úspor energie podle článku 7 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU ([3]). Členské státy by měly rovněž prokázat, že řádně zohlednily zásadu „energetická účinnost v první řadě“ tím, že vysvětlí zejména to, jak energetická účinnost přispívá k nákladově efektivní realizaci vnitrostátních cílů konkurenceschopného nízkouhlíkového hospodářství, zabezpečení dodávek energie a řešení otázky energetické chudoby.

([1]) Úř. věst. L 328, 21.12.2018, s. 1.
([2]) SWD(2019) 225.
([3]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU ze dne 25. října 2012 o energetické účinnosti, o změně směrnic 2009/125/ES a 2010/30/EU a o zrušení směrnic 2004/8/ES a 2006/32/ES (Úř. věst. L 315, 14.11.2012, s. 1).

(7) Nařízení o správě ukládá členským státům, aby poskytly obecný přehled investic, které jsou k dosažení cílů, úkolů a příspěvků stanovených v integrovaném vnitrostátním plánu v oblasti energetiky a klimatu zapotřebí, jakož i obecné posouzení zdrojů těchto investic. Vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu by měly zajistit transparentnost a předvídatelnost vnitrostátních politik a opatření v zájmu zajištění jistoty investic.

(8) Komise současně v rámci cyklu evropského semestru 2018–2019 klade silný důraz na investiční potřeby členských států v oblasti energetiky a klimatu. To se odráží ve zprávě o Bulharsku pro rok 2019 ([4]) a v doporučení Komise pro doporučení Rady pro Bulharsko ([5]) v rámci evropského semestru. Komise ve svém posouzení návrhů integrovaných vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu zohlednila nejnovější zjištění a doporučení, která vyplynula z evropského semestru. Doporučení Komise doplňují nejnovější doporučení pro jednotlivé země vydaná v rámci evropského semestru. Členské státy by měly rovněž zajistit, aby nejnovější doporučení pro jednotlivé země vydaná v rámci evropského semestru byla zohledněna i v jejich integrovaných vnitrostátních plánech v oblasti energetiky a klimatu.

(9) Nařízení o správě dále od každého členského státu vyžaduje, aby ve svém návrhu integrovaného vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu, jenž má být předložen do 31. prosince 2019, řádně zohlednil jakákoli doporučení Komise, a pokud se dotčený členský stát doporučením nebo jeho podstatnou částí neřídí, měl by pro to předložit odůvodnění a zveřejnit je.

(10) Je-li to na místě, měly by členské státy ve svých integrovaných vnitrostátních plánech v oblasti energetiky a klimatu a v pozdějších aktualizacích vykazovat tytéž údaje, jaké vykazují Eurostatu nebo Evropské agentuře pro životní prostředí. Využívání stejných zdrojových údajů a evropských statistik, jsou-li k dispozici, má rovněž zásadní význam pro výpočet výchozího scénáře pro účely modelování a odhadů. Využití evropských statistik umožní lepší porovnatelnost údajů a odhadů použitých v integrovaných vnitrostátních plánech v oblasti energetiky a klimatu.

(11) V konečném integrovaném vnitrostátním plánu v oblasti energetiky a klimatu mají být zahrnuty veškeré prvky přílohy I nařízení (EU) 2018/1999. V tomto kontextu by měly být posouzeny makroekonomické, a je-li to proveditelné, i zdravotní, environmentální, dovednostní a sociální dopady a dopady na zaměstnanost a oblast vzdělávání plánovaných politik a opatření. Do přípravy konečného integrovaného vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu by měla být zapojena veřejnost a další zúčastněné subjekty. Tyto a další prvky jsou podrobně popsány v pracovním dokumentu útvarů Komise zveřejněném společně s tímto doporučením ([6]).

(12) Integrované plány v oblasti energetiky a klimatu poskytují příležitost k ucelenému vymezení dlouhodobých politik a opatření, přičemž přihlížejí k výslednému propojení rozměrů, pokud jde o potenciální synergie nebo rizika. I když se zdá, že politiky a opatření popsané v návrhu plánu předpokládají některá propojení, jejich posouzení napříč pěti rozměry by měla být v konečném plánu věnována větší pozornost. Analýza by mohla zahrnovat kvantitativní odhady a měla by se zabývat také možnými negativními interakcemi mezi politikami a opatřeními a ukázat, jak je Bulharsko hodlá řešit. Zejména synergie mezi rozměry snižování emisí uhlíku, energetická bezpečnost a vnitřní trh a zásadou „energetická účinnost v první řadě“ vyžadují další posouzení. Stejně tak by se měla dále zabývat i úlohou energetické účinnosti při řešení energetické chudoby. Důležitým prvkem, který je v konečném plánu nutno dále posoudit, včetně hledisek nákladů a konkurenceschopnosti, je interakce mezi plánovaným pokračováním výroby energie z uhlí a větším využíváním plynu v rámci rozměru snižování emisí uhlíku. Dalším prvkem je dopad využívání biomasy na započtené pohlcení v odvětví využívání půdy a lesnictví. V rámci rozměru výzkum, inovace a konkurenceschopnost by se mělo dále řešit propojení mezi výrobou elektřiny a zaváděním nízkouhlíkových technologií.

(13) Konečný integrovaný vnitrostátní plán v oblasti energetiky a klimatu by bylo vhodné doplnit o komplexní analýzu současného postavení odvětví nízkouhlíkových technologií na celosvětovém trhu, včetně snižování emisí uhlíku v průmyslových odvětvích náročných na energii a s vysokými emisemi uhlíku. Plán by se měl rovněž zaměřit na oblasti, v nichž existují konkurenční výhody a potenciální problémy, a definovat cíle, politiky a opatření, které z uvedených výhod a problémů vycházejí, a vytvořit vhodné vazby na podnikovou a průmyslovou politiku. Mohla by být ještě více zdůrazněna interakce s oběhovým hospodářstvím a zejména jeho význam pro snižování emisí skleníkových plynů.

([4]) SWD(2019) 1001 final/2.
([5]) COM(2019) 502 final, 5. června 2019.
([6]) SWD(2019) 225.

(14) Doporučení Komise pro Bulharsko vycházejí z posouzení návrhu integrovaného plánu Bulharska v oblasti energetiky a klimatu, které se zveřejňuje spolu s tímto doporučením ([7]),

DOPORUČUJE BULHARSKU:

1. Zvýšit úroveň ambicí pro rok 2030 na nejméně 27 % energie z obnovitelných zdrojů jako příspěvek Bulharska k cíli Unie v oblasti energie z obnovitelných zdrojů pro rok 2030 v souladu se vzorcem uvedeným v příloze II nařízení (EU) 2018/1999. Uvést v konečném plánu orientační trajektorii, která v souladu s uvedeným podílem dosáhne všech referenčních bodů podle čl. 4 písm. a) bodu 2) nařízení (EU) 2018/1999, s ohledem na potřebu zvýšit úsilí, aby byl tento cíl společně dosažen. Navrhnout podrobné a kvantifikované politiky a opatření, jež jsou v souladu s povinnostmi stanovenými ve směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 ([8]) a umožňují včasné a nákladově efektivní dosažení tohoto příspěvku. Zvýšit úroveň ambicí v odvětví vytápění a chlazení za účelem splnění indikativního cíle uvedeného v článku 23 směrnice (EU) 2018/2001 a navrhnout politiky a opatření ke splnění cíle v oblasti dopravy stanoveného v bulharském návrhu integrovaného vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu a v souladu s článkem 25 směrnice (EU) 2018/2001. Poskytnout další podrobnosti a provést opatření ohledně umožnění rámce pro samospotřebu elektřiny z obnovitelných zdrojů a společenství pro obnovitelné zdroje v souladu s články 21 a 22 směrnice (EU) 2018/2001, včetně zjednodušení administrativních postupů.

2. Zvýšit ambice, pokud jde o snížení primární i konečné spotřeby energie s ohledem na potřebu zvýšit úsilí k dosažení cíle Unie v oblasti energetické účinnosti pro rok 2030, a podpořit je vhodnými politikami a opatřeními, které by do roku 2030 přinesly dodatečné úspory energie. Podpořit navrhované politiky a opatření prostřednictvím posouzení dopadů a podrobnějších informací o kvantifikaci dopadů, pokud jde o očekávané úspory energie, a harmonogramu provádění. Dále rozvést, jak se má zlepšit účinnost systému povinných úspor energie, aby mohl dosáhnout očekávaných výsledků.

3. Stanovit pevnou strategii diverzifikace plynu včetně souvisejících podpůrných projektů infrastruktury a jejich příslušných příspěvků. Podrobně popsat strategii pro dlouhodobé dodávky jaderných materiálů a paliva, zejména s ohledem na předpokládané rozšíření kapacity Bulharska pro výrobu jaderné energie.

4. Definovat perspektivní cíle a úkoly v souvislosti s integrací trhu, zejména pokud jde o opatření k rozvoji konkurenceschopných velkoobchodních a maloobchodních trhů, a to jak podporou vnitrostátní hospodářské soutěže včetně pokroku k dosažení plně tržních cen, tak odstraněním překážek pro přeshraniční obchod.

5. Dále objasnit vnitrostátní cíle a cíle financování, pokud jde o výzkum, inovace a konkurenceschopnost, jež se vztahují specificky k energetické unii a jichž má být dosaženo od nynějška do roku 2030, aby byly snadno měřitelné a vhodné pro účely podpory dosahování cílů v ostatních rozměrech integrovaného vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu. Podpořit uvedené cíle specifickými a adekvátními politikami a opatřeními včetně těch, jež mají být vypracovány ve spolupráci s ostatními členskými státy, jako je Evropský strategický plán pro energetické technologie.

6. Zintenzivnit regionální spolupráci se sousedními členskými státy a v zavedených regionálních rámcích pro spolupráci, jako je skupina na vysoké úrovni pro propojení energetiky střední a jihovýchodní Evropy (CESEC), se zahrnutím rozměrů energie z obnovitelných zdrojů, energetická účinnost a výzkum, inovace a konkurenceschopnost, se zohledněním společných problémů a společných cílů. Existuje značný potenciál k další spolupráci s ohledem na nadcházející vývoj v odvětví elektřiny, včetně nutnosti zvýšit podíl energie z obnovitelných zdrojů a čisté dopravy, což by mohlo mít dopad na propojení elektrických sítí a obchod v regionu.

7. Poskytnout obecný přehled o investicích, které jsou zapotřebí k modernizaci hospodářství prostřednictvím dosažení cílů v oblasti energetiky a klimatu. Předložit obecné posouzení zdrojů investic, včetně příslušného financování na vnitrostátní, regionální a unijní úrovni. Zvážit rovněž nákladově efektivní provádění převodů do jiných členských států podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/842 ([9]) jako zdroje financování.

([7]) SWD(2019) 225.

([8]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 ze dne 11. prosince 2018 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů (Úř. věst. L 328, 21.12.2018, s. 82).

([9]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/842 ze dne 30. května 2018 o závazném každoročním snižování emisí skleníkových plynů členskými státy v období 2021–2030 přispívajícím k opatřením v oblasti klimatu za účelem splnění závazků podle Pařížské dohody a o změně nařízení (EU) č. 525/2013 (Úř. věst. L 156, 19.6.2018, s. 26).

8. Uvést veškeré dotace v energetice, zejména včetně dotací na fosilní paliva, a opatření přijatá k jejich postupnému zrušení.

9. Doplnit analýzu interakcí s politikou v oblasti kvality ovzduší a emisí do ovzduší, uvést a vyčíslit dopady různých scénářů na znečištění ovzduší, poskytnout podkladové informace a zvážit synergie a kompenzační účinky.

10. Lépe integrovat aspekty spravedlivého přechodu, zejména uvedením dalších podrobností o dopadech plánovaných cílů, politik a opatření na sociální oblast, zaměstnanost a dovednosti, zejména s ohledem na dopady přechodu na odvětví s vysokou spotřebou uhlí a s vysokými emisemi uhlíku. Dále rozvíjet koncepci řešení otázek energetické chudoby, mimo jiné specifikací posouzení podle požadavku nařízení (EU) 2018/1999.

V Bruselu dne 18. června 2019.

Za Komisi

Miguel ARIAS CAÑETE

člen Komise